

Protocol dyslexie

Dit protocol is bestemd voor docenten en ouders/verzorgers. U vindt hierin de belangrijkste informatie over het beleid op het Maurick College m.b.t. leerlingen met dyslexie.

Op onze school proberen we leerlingen met dyslexie zo optimaal mogelijk te begeleiden, zodat zij hun schoolcarrière succesvol kunnen afronden. Dat doen we door faciliteiten toe te kennen. Een leerling kan ook extra hulp vragen in de daltonuren of MT-uren.

In dit document geven we antwoord op de volgende vragen:

- Wat is dyslexie?
- Wat is het verschil tussen dyslexie en leesproblemen?
- Welke faciliteiten kunnen er worden ingezet worden als er sprake is van dyslexie?
- Welke hulpmiddelen zijn er voor leerlingen met dyslexie?

Wat is dyslexie?

Dyslexie is een specifieke leerstoornis met een neurologische basis, waarbij de kern van het probleem ligt in het vlot en accuraat lezen en spellen van woorden. Met name de snelheid in decoderen, ofwel automatisering van woordherkenning, is een kernprobleem van kinderen met dyslexie.

Een bekende beschrijving van dyslexie is dat het lijkt alsof de letters verspringen. De letters staan er wel en ze zijn los van elkaar ook prima te lezen maar het is lastig om snel woorden te herkennen.

Wat is het verschil tussen dyslexie en leesproblemen?

Wanneer spreken we van leesproblemen en wanneer van dyslexie? Dyslexie zegt vooral iets over de ernst en de hardnekkigheid van het leesproblemen en spellingproblemen. Zwakke lezers of zwakke spellers kun je met intensieve leesbegeleiding of spellingbegeleiding, als het goed gebeurt, binnen 3 tot 6 maanden op niveau krijgen. Als deze kinderen eenmaal de smaak te pakken hebben, zullen ze weinig last hebben van lees- en spellingproblemen.

Als de criteria van een 'specifieke leerstoornis' uit de DSM-5 toegepast worden op het fenomeen dyslexie kan dyslexie als volgt worden gedefinieerd:

1. Moeite met het aanleren en gebruiken van lees- en/of spellingvaardigheden, zoals blijkt uit de persisterende aanwezigheid van minstens één van de volgende symptomen gedurende minstens zes maanden, ondanks interventies gericht op deze moeilijkheden:
 1. onnauwkeurig of langzaam en moeizaam lezen van woorden (moeite met accurate of vloeiende woordherkenning; slecht decoderen);
 2. moeite met spelling.
2. De betreffende schoolse vaardigheden zijn substantieel en meetbaar slechter ontwikkeld dan gezien de kalenderleeftijd verwacht mag worden en hebben een significant negatieve invloed op de schoolresultaten en werkprestaties.
3. De leerproblemen beginnen tijdens de schooljaren, maar worden soms pas manifest op het moment dat de betreffende schoolse vaardigheden zwaarder belast worden dan de betrokkene met zijn beperkte vermogens aankan.
4. De leerproblemen kunnen niet beter verklaard worden door verstandelijke beperkingen, niet-gecorrigeerde visus- of gehoorstoornissen, andere psychische of neurologische stoornissen, psychosociale tegenslagen, gebrekkige beheersing van de taal waarin het onderwijs gegeven wordt, of inadequaat onderricht.

Veel voorkomende kenmerken dyslexie

- traag lezen.
- radend lezen (woorden vervangen, weglaten, verkeerd lezen)
- moeite met bepaalde klanken, zoals het onderscheid tussen uu-ui-eu.
- veel spelfouten.
- moeite met het automatiseren van ei-ij, i-ie, ch-g onderscheid.
- b-d omkeren in lezen en schrijven.

De belangrijkste gevolgen van dyslexie voor een kind zijn:

- **Belemmeringen in het onderwijs**
In het onderwijs moet veel gelezen en geschreven worden. Dit heeft ernstige gevolgen voor het volgen van onderwijs en belemmert kinderen om hun capaciteiten te ontwikkelen. Veel kinderen met dyslexie kiezen ook een onderwijsniveau dat lager is dan ze op grond van hun intelligentie aan kunnen.
- **Sociaal-emotionele problemen**
Dyslexie kan het gevoel van eigenwaarde bij een kind zwaar ondermijnen, wat sociaal-emotionele problemen kan veroorzaken.. Het kan tot frustraties leiden als het kind voldoende intelligent is, maar het technisch lezen niet onder de knie krijgt, terwijl het bij klasgenootjes probleemloos lijkt te verlopen. Ook kunnen motivatieproblemen ontstaan waardoor kinderen geen zin meer hebben om het lezen te blijven oefenen, terwijl zij juist extra oefening nodig hebben om een minimaal leesniveau te halen.
- **Onzichtbare handicap**
Dyslexie heeft niet alleen gevolgen voor het leren van de talen, maar ook voor de vakken waar veel lezen bij te pas komt. Leerlingen met dyslexie moeten daar, in vergelijking met hun klasgenoten met eenzelfde intelligentie, onevenredig veel energie insteken. Het is daarom van belang bij alle vakken rekening te houden de lees- en spellingsproblemen en niet alleen bij de taalvakken en zoveel mogelijk compenserende maatregelen te treffen.

De gevolgen van dyslexie spelen niet alleen op school, maar ook tijdens een studie of beroepsopleiding en later op de werkvloer. In de huidige maatschappij is dyslexie dan ook een serieuze handicap/belemmering.

Welke faciliteiten kunnen er worden ingezet worden als er sprake is van dyslexie?

Een leerling kan in aanmerking komen voor de onderstaande faciliteiten. De faciliteiten worden in overleg met de zorgcoördinator bepaald. Niet alle faciliteiten zijn voor alle leerlingen met dyslexie helpend, bepaalde faciliteiten kunnen ook belemmerend werken. Het verschilt per leerling.

Een leerling:

- kan extra tijd krijgen bij het maken van alle toetsen;
- mag gebruik maken van spraaksoftware (bij ons op school maken we gebruik van Claroread);
- wordt anders beoordeeld als het gaat om spelfouten;
- mag gebruik maken van een leesliniaal;
- mag in de onderbouw gebruik maken van schema's die door de vakdocent zijn goedgekeurd;
- mag een mondeling aanvragen om het cijfer van de toets op te hogen. De toets dient wel eerst schriftelijk te zijn gemaakt en de docent moet kunnen zien dat de leerling goed geleerd had voor de toets.

Welke hulpmiddelen zijn er voor leerlingen met dyslexie?

- spraaksoftware;
- leeslinialen;
- schema's/hulpkaarten;

Dyslexieverklaring

Een dyslexieverklaring is een document waarop staat dat er bij de betreffende leerling sprake is van dyslexie. Een dyslexieverklaring is gebaseerd op een uitgebreid onderzoek door een psycholoog of orthopedagoog en ondertekend door een GZ-psycholoog of Orthopedagoog Generalist.

Wij mogen als school niet vaststellen of een leerling dyslexie heeft. Wel mogen we door middel van een vooronderzoek ouders adviseren om een extern onderzoek aan te vragen. Om in aanmerking te komen, moet voldaan worden aan een aantal eisen.

Een leerling moet minimaal 3x een E-score/ score V hebben behaald, er moet minimaal een half jaar ondersteuning zijn geboden (hardnekkigheid) en uit het vooronderzoek blijkt dat er aanwijzingen zijn die mogelijk kunnen duiden op dyslexie.

De kosten voor het externe onderzoek zijn voor rekening van de ouders/verzorgers.

Faciliteitenkaart

Elke leerling die een geldige dyslexieverklaring met een bijbehorend onderzoeksverslag kan overhandigen, krijgt van de een faciliteitenkaart. Hierop staan de faciliteiten vermeld waar de leerling gebruik van mag maken tijdens zijn schoolloopbaan, o.a. tijdverlenging en schema's.

Hulp en hulpmiddelen

De coördinator rt zorgt ervoor dat de docenten aan het begin van het schooljaar op de hoogte worden gebracht van de leerlingen met een dyscalculieverklaring. Een begripvolle houding van de mentor en de vakdocent vinden wij van groot belang. Wij verwachten daarom van de mentor/docent dat hij in gesprek gaat met de leerling en vraagt hoe hij hem het beste kan helpen/ondersteunen.

De leerling wordt zoveel mogelijk in de klas door de vakdocent geholpen. Daarnaast is er de mogelijkheid om in een daltonuur extra hulp te vragen. Bij ons op school is op bepaalde dagen ook een externe rt-er aanwezig. Een leerling met dyslexie kan bij haar intekenen voor extra hulp. Er dient dan een mail gestuurd te worden met daarin een specifieke hulpvraag. Vaak is er dan een traject van enkele weken.

Centraal examen

Bij het CSE mogen leerlingen met dyslexie gebruik maken van de volgende faciliteiten:

- extra tijd bij alle vakken;
- spraaksoftware (mits het is aangevraagd voor 1 oktober van het eindexamenjaar);
- leesliniaal.

Zie voor de actuele informatie examenblad.nl